

Rejent * rok 19 * nr 5(217)
maj 2009 r.

Glosa

**do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2007 r.,
I CNP 41/07***

Przepis art. 108 k.c. może mieć zastosowanie analogiczne w zakresie czynności prawnych podejmowanych przez zarząd fundacji, działającej na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. z 1991 r. Nr 46, poz. 203, ze zm.).

I. Możliwość zastosowania przepisów kodeksu cywilnego o pełnomocnictwie do tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego, jaką dopuścił w analizowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy, nie jest nową koncepcją. Była ona już przedmiotem wypowiedzi doktrynalnych i orzecznictwa. Analizie poddawano również zagadnienie dokonywania czynności prawnych „z samym sobą” przez piastuna organu osoby prawnej. W szczególności należy wskazać tu na orzeczenia SN dotyczące spółdzielni¹ i przedsiębiorstw państwowych². Sąd Najwyższy wyraźnie dopuścił w nich odpowiednie stosowanie przepisu art. 108 k.c. do czynności prawnych organu reprezentującego dany typ osoby prawnej.

Głosowane orzeczenie stanowi więc kontynuację linii orzecznictwa. Ma jednocześnie charakter precedensowy, bo jako pierwsze podejmuje

---

* OSNC-ZD 2008, nr 3, poz. 92.

¹ Wyrok SN z 9 marca 1993 r., I CR 3/93 (OSNC 1993, nr 9, poz. 165).

² Uchwała SN z 30 maja 1990 r., III CZP 8/90 (OSNC 1990, nr 10-11, poz. 124).

temat dopuszczenia zastosowania przepisu art. 108 k.c. do czynności prawnych dokonywanych przez zarząd fundacji. Stanowisko Sądu Najwyższego w tej materii wydaje się o tyle istotne, że regulacja prawna fundacji³ nie zawiera żadnej normy prawnej odnoszącej się do dokonywania przez organ tej osoby prawnej czynności prawnych „z samym sobą”. Dzięki temu wskazany został sposób wypełnienia luki w prawie, będącej w praktyce źródłem problemów funkcjonowania fundacji. Dlatego warto odnieść się do motywów tego orzeczenia i rozwinąć niektóre podjęte w nim wątki. Omówienia wymaga na pewno zakres podmiotowy zakazu dokonywania czynności prawnych „z samym sobą”, wynikający z przepisu art. 108 k.c. Należy zastanowić się także nad tym, jaki wpływ na możliwość zastosowania wskazanego przepisu do tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego mają różnice między tym przedstawicielstwem a instytucją pełnomocnictwa. Wreszcie koniecznym jest rozważenie, jakie skutki powoduje naruszenie przepisu art. 108 k.c. przez organ osoby prawnej, a zwłaszcza organ fundacji.

II. Przyczynkiem do wydania przez Sąd Najwyższy omawianego orzeczenia były uchwały zarządu fundacji, przyznające członkom tego organu nagrody kwartalne i roczne, a także – uchwała zawierająca regulamin przyznawania nagród pracownikom fundacji.

Podstawowym argumentem, jaki był podnoszony w toku postępowania przeciwko spornym uchwałom, było naruszenie przez zarząd fundacji zakazu przewidzianego w przepisie art. 108 k.c., tj. dokonanie przez ten organ tzw. „czynności z samym sobą”. Uchwały podjęte były bowiem przez członków zarządu działających jako organ fundacji, którzy jednocześnie – jako osoby fizyczne – byli beneficjentami korzyści płynących z tych uchwał.

Negując zasadność takiej kwalifikacji jeden z członków zarządu w skardze kasacyjnej wskazał m.in., że przepis art. 108 k.c. odnosi się do czynności prawnych dokonywanych przez pełnomocnika. Tymczasem w momencie podejmowania przez zarząd fundacji spornych uchwał, członek ten nie posiadał umocowania do działania w imieniu fundacji w charakterze pełnomocnika. Co więcej – w ocenie skarżącego członka zarządu kwestionowane uchwały zostały konwalidowane. Fundator za-

---

³ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. Nr 21, poz. 97, ze zm.).

twierdził bowiem sprawozdania fundacji, w których figurowały wypłacone członkom Zarządu nagrody.

III. Przepis art. 108 k.c. odnosi się przede wszystkim do instytucji pełnomocnictwa. Jak jednak zauważył SN w uchwale z 30 maja 1990 r.⁴, przepis ten – z pominięciem podmiotowego zakresu jego zastosowania – stanowi wyraz ogólnej dezaprobaty ustawodawcy dla dokonywania czynności prawnych „z samym sobą”.

Podobne stanowisko Sąd Najwyższy zajął także w analizowanym orzeczeniu. O jego trafności świadczy przede wszystkim prawne uregulowanie tego zagadnienia w odniesieniu do innych przypadków reprezentacji. W zakresie regulacji spółek kapitałowych, przedsiębiorstw państwowych i spółdzielni⁵ ustawodawca wyraźnie wyłączył bowiem możliwość działania organu reprezentującego w czynnościach prawnych, których drugą stroną jest członek tego organu⁶. Uzupełniając wywód Sądu Najwyższego, należy wskazać ponadto, że zgodnie z przepisami art. 98 § 2, art. 159 § 1 i art. 178 § 2 k.r.o., zakaz dokonywania czynności prawnych „z samym sobą” dotyczy także przedstawicieli ustawowych (tj. rodziców, opiekunów i kuratorów). Wspólnym celem tych regulacji jest natomiast przeciwdziałanie kolizji interesów podmiotu reprezentowanego i reprezentującego. Co istotne, zagrożenie taką kolizją występuje w zasadzie w każdym przypadku dokonywania czynności prawnych „z samym sobą”⁷. Z punktu widzenia wykładni celowościowej trudno zatem znaleźć uzasadnienie dla ograniczenia ochrony prawnej w tym zakresie wyłącznie do podmiotów, dla których wyraźnie przewidziano zakaz dokonywania czynności prawnych w omawiany sposób. Niewątpliwie zatem powołaną regulację można postrzegać jako wyraz ogólniej-

---

⁴ Uchwała powołana w przypisie 2.

⁵ Odpowiednio art. 210 i 379 k.s.h, art. 40 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. Nr 24, poz. 122, ze zm.; dalej: u.p.p.) oraz art. 46 § 1 pkt 8 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. Nr 30, poz. 210, ze zm.).

⁶ Zakresy przedmiotowe tych regulacji różnią się od wskazanego w art. 108 k.c., jednak istota zakazu dokonywania czynności prawnych „z samym sobą” pozostaje we wszystkich przypadkach taka sama.

⁷ Zob. uchwała powołana w przypisie 2.

szej myśli legislacyjnej. Ilekroć ustawodawca ujmuje omawiany zakaz w ramy normatywne, czyni od niego w zasadzie tylko nieliczne wyjątki⁸.

IV. Sformułowanie ogólnego zakazu dokonywania czynności prawnych „z samym sobą” nie rozwiązuje jednak problemu dopuszczalności zastosowania przepisów o pełnomocnictwie do tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego. Z jednej strony ustawodawca nie wprowadził wyraźnego przepisu, który w sprawach nieuregulowanych z zakresu tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego odsyłałby do przepisów o pełnomocnictwie. Z drugiej strony, wątpliwości budzą różnice w sytuacji prawnej pełnomocnika i organu osoby prawnej. Z przyjętej tzw. teorii organów wynika, że oświadczenia woli, złożone przez organ osoby prawnej, są traktowane jak oświadczenia samej osoby prawnej. Tymczasem oświadczenia woli składane przez pełnomocnika są jego oświadczeniami, ale złożonymi w imieniu mocodawcy i wywołującymi tylko dla tego mocodawcy skutki prawne. Ponadto organ osoby prawnej funkcjonuje w ramach struktury organizacyjnej osoby prawnej. W przeciwieństwie zatem do relacji między pełnomocnikiem a mocodawcą, organ osoby prawnej nie jest podmiotem odrębnym od osoby prawnej.

Wspomniane odmienności sytuacji prawnej pełnomocnika i organu osoby prawnej pozostają bez znaczenia dla samej możliwości zastosowania przepisów o pełnomocnictwie do tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego⁹. Jak bowiem wskazał SN w uchwale z 14 września 2007 r. (III CZP 31/07)¹⁰, zarówno pełnomocnik, jak i organ osoby prawnej, spełniają tę samą funkcję. W obu przypadkach chodzi przecież o działanie w granicach przyznanych kompetencji, którego skutki powstają dla podmiotu reprezentowanego (mocodawcy albo osoby prawnej)¹¹.

---

⁸ Tak w przepisie art. 108 k.c. Natomiast regulacja spółek kapitałowych, przedsiębiorstw państwowych i spółdzielni, a także przedstawicielstwa ustawowego uregulowanego przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, w ogóle nie przewiduje odstępstw od zakazu dokonywania czynności prawnych „z samym sobą”.

⁹ Przeciwnie zob. np. wyrok SN z 14 stycznia 2004 r., I CK 54/03 (OSNC 2005, nr 2, poz. 35).

¹⁰ Biuletyn SN 2007, nr 9; zob. też wyrok powołany w przypisie 1.

¹¹ Tak też S. S o t y s i ń s k i, *Glosa do uchwały powołanej w przypisie 10* (OSP 2008, nr 5, s. 391).

Różnice między statusem pełnomocnika i organu osoby prawnej wpływają natomiast na sposób zastosowania przepisu art. 108 k.c. Na pewno wyłączają możliwość jego zastosowania wprost do tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego. W efekcie koniecznym pozostaje uwzględnienie specyfiki organu osoby prawnej przy odwołaniu się do tego przepisu, co przecież nie wyłącza możliwości jego zastosowania¹².

V. Możliwość odpowiedniego zastosowania przepisu art. 108 k.c. do tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego dotyczy przede wszystkim tych osób prawnych, w których regulacji brakuje przepisu ustanawiającego omawiany zakaz. Chodzi tu m. in. o fundacje, na temat których wypowiedzi się w glosowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy. W ich regulacji brakuje przepisu analogicznego chociażby do art. 210 czy art. 379 k.s.h. Negatywna kwalifikacja dokonywania czynności prawnych „z samym sobą” *in generis* każe jednak uznać ten brak za lukę w prawie i zmusza do poszukiwania podstawy prawnej zakazu dokonywania takich czynności poza samą treścią ustawy o fundacjach. Nie budzi wątpliwości ograniczenie tych poszukiwań do prawa cywilnego, co wynika z zakwalifikowania fundacji do grona podmiotów prawa cywilnego. W pełni uzasadnionym było więc sięgnięcie przez SN w glosowanym orzeczeniu do przepisu art. 108 k.c.

Dopuszczalność odpowiedniego zastosowania przepisu art. 108 k.c. dotyczy ponadto także tych podmiotów, w odniesieniu do których regulacja zakazu dokonywania czynności prawnych „z samym sobą” jest co do samej zasady analogiczna do art. 108 k.c., jednak różni się zakresem przedmiotowym. Z taką sytuacją mamy do czynienia w zakresie spółek kapitałowych, przedsiębiorstw państwowych i spółdzielni. Omawianym zakazem objęte są tu tylko niektóre czynności prawne. Nie sposób jednocześnie przyjąć, że w odniesieniu do pozostałych czynności prawnych ustawodawca dopuszcza możliwość ich dokonywania przez organ osoby prawnej „z samym sobą”.

Biorąc za przykład przedsiębiorstwa państwowe, należy wskazać, że wyłączenie reprezentacji takiego przedsiębiorstwa przez dyrektora ograniczone zostało do czynności z zakresu jego stosunku pracy (art. 40

---

¹² Por. uchwała powołana w przypisie 2.

u.p.p.). Zakresem przedmiotowym tego wyłączenia objęty został zatem niewielki wycinek czynności prawnych, których organ ten mógłby dokonać „z samym sobą”. Trudno jednocześnie zakładać, że *a contrario* dopuszczalne jest dokonywanie w ten sposób przez dyrektora przedsiębiorstwa wszystkich czynności prawnych spoza zakresu jego stosunku pracy. Ustawodawca przewidział wprawdzie inne ograniczenia swobody decyzyjnej dyrektora, takie jak konieczność uzyskania zgody rady pracowniczej¹³ lub organu założycielskiego¹⁴ na podjęcie określonych czynności, jednak dla zapobieżenia dokonywaniu czynności prawnych „z samym sobą” są one niewystarczające. Przesądzają o tym dwa argumenty. Po pierwsze, ograniczeniami tymi objęte są tylko określone rodzaje czynności prawnych. Po drugie, tylko w stosunku do wymogu uzyskania zgody organu założycielskiego nie ma wątpliwości co do sankcji, jaką powoduje brak takiej zgody¹⁵. W przypadku braku zgody rady pracowniczej na dokonanie określonej czynności prawnej, nieważność tej czynności nie jest już taka oczywista¹⁶.

VI. Przyjęcie przez Sąd Najwyższy przedstawionej koncepcji zrodziło konieczność rozstrzygnięcia, jakie skutki powoduje dokonanie przez organ osoby prawnej czynności prawnej „z samym sobą”. Analiza tego zagadnienia wymaga kilku uwag natury ogólnej.

W przepisie art. 108 k.c. ustawodawca dopuścił dokonywanie przez pełnomocnika czynności prawnych „z samym sobą” w dwóch sytuacjach. Jest to możliwe, gdy wynika z treści umocowania albo gdy ze względu na treść dokonywanej czynności prawnej wyłączona jest możliwość naruszenia interesów mocodawcy. We wszystkich pozostałych

---

¹³ Art. 24 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz.U. Nr 24, poz. 123, ze zm.).

¹⁴ Art. 46a u.p.p.

¹⁵ Czynności prawne dokonane bez zgody organu założycielskiego są bezwzględnie nieważne (art. 46b u.p.p.).

¹⁶ W odniesieniu do konieczności uzyskania zgody rady pracowniczej brakuje bowiem odpowiednika art. 46b u.p.p. Szerzej zob. Z. K u n i e w i c z, *Reprezentacja przedsiębiorstwa państwowego a zakaz dokonywania czynności prawnych „z samym sobą”*, Rejent 1998, nr 6, s. 120 i nast.; A. K i d y b a, *Zakaz dokonywania czynności prawnych „z samym sobą” a jednoosobowa spółka z o.o.*, PiP 1991, z. 1, s. 55-57.

przypadkach czynność prawna dokonana „z samym sobą” jest czynnością wadliwą.

Pomimo kategoriycznego brzmienia przepisu art. 108 k.c., w judykaturze¹⁷ i doktrynie¹⁸ przyjęto, że sankcją tej wadliwości nie jest bezwzględna nieważność czynności prawnej. Naruszenie omawianego zakazu powoduje natomiast bezskuteczność zawieszoną czynności prawnej, a więc wstrzymanie jej ważności i skuteczności do momentu potwierdzenia przez określony podmiot¹⁹. Do złożenia oświadczenia woli potwierdzającego taką czynność odpowiednie zastosowanie znajdzie przepis art. 103 k.c.

Za zasadnością tego poglądu przemawiają przede wszystkim następujące argumenty. Po pierwsze, skoro przepis ten ma zabezpieczać mocodawcę przed naruszającym jego interesy działaniem pełnomocnika, to uzasadnionym jest przyznanie mocodawcy uprawnienia do decydowania, czy w danym przypadku rzeczywiście doszło do takiego naruszenia. Po drugie, przepis art. 108 k.c. daje mocodawcy możliwość zezwolenia na dokonywanie przez pełnomocnika czynności „z samym sobą”. Jeżeli możliwe jest to w treści pełnomocnictwa, to tym bardziej zasadnym jest przyznanie mocodawcy takiego uprawnienia także już po dokonaniu czynności²⁰.

Odnosząc powyższe rozważania do tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego, należy zastanowić się nad wpływem odmienności prawnych,

---

¹⁷ Zob. np. orzeczenia powołane w przypisie I i 2; por. też wyrok SN z 26 lipca 1958 r., 3 CO 9/58 (OSNCK 1959, nr 4, poz. 114).

¹⁸ Zob. np. B. G a w l i k, [w:] *System prawa cywilnego*, t. I, Warszawa 1985, s. 770-771; M. P a z d a n, [w:] *System prawa prywatnego. Prawo cywilne. Część ogólna*, t. II, Ossolineum 2002, s. 515; A. K i d y b a, *Zakaz dokonywania...*, s. 56, R.L. K w a ś n i c k i, *Zakaz czynności „z samym sobą” (art. 108 KC) i konsekwencje jego złamania na wybranych płaszczyznach prawa spółek kapitałowych*, Mon. Pr. 2006, nr 10, s. 516; P. D r a p a ł a, *Czynność prawna „z samym sobą” (art. 108 k.c.)*, PiP 2001, nr 10, s. 58-59.

¹⁹ Częściowo odmiennie zob. E. S k o w r o Ń s k a, *Glosa do uchwały 7 sędziów z 30 V 1990, III CZP 8/90*, PiP 1991, nr 4, s. 114-115.

²⁰ Szerzej zob. P. D r a p a ł a, *Czynność prawna...*, s. 59. Por. też: S. S o ł t y s i Ń s k i, *Glosa do uchwały powołanej w przypisie 10 (OSP 2008, nr 5, s. 394)*. Autor ten, opowiadając się za analogicznym stosowaniem przepisów art. 103 i 104 k.c. do tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego, stwierdza, że „prawo powinno nie tylko zezwalać, ale także zachęcać do korygowania błędów popełnianych przez »aktorów« działających na scenie gospodarczej”.

jakie zachodzą między pełnomocnikiem a organem osoby prawnej, na katalog wyjątków od zakazu dokonywania czynności „z samym sobą”.

Nie budzi wątpliwości dopuszczalność dokonania przez organ czynności prawnej „z samym sobą” w sytuacji, w której z uwagi na treść tej czynności wykluczonym jest naruszenie interesów osoby prawnej. Specyfika tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego nie daje bowiem podstaw do wyłączenia tej możliwości, przewidzianej w art. 108 k.c.

Dyskusyjna jest natomiast kwestia, czy w przypadku tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego w grę wchodzi drugi ze wskazanych w przepisie art. 108 k.c. wyjątków. Jak zauważył SN w uchwale z 30 maja 1990 r.²¹, zezwolenie na dokonanie przez organ czynności prawnej „z samym sobą” musiałoby wynikać z przepisów prawa lub postanowień statutowych (umownych), określających kompetencje tego organu. Charakter tych regulacji wyłącza jednak możliwość takiego upoważnienia, gdyż powinno ono konkretnie wskazywać na treść czynności objętej upoważnieniem. Stąd też Sąd Najwyższy uznał, że ten wyjątek od zakazu z art. 108 k.c. w ogóle nie znajduje zastosowania do tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego.

Argumentacja taka nie jest jednak w pełni przekonywająca. Sam przepis art. 108 k.c. nie zawiera przecież żadnych wskazówek co do stopnia konkretyzacji czynności, której dokonanie „z samym sobą” przez pełnomocnika dopuszcza mocodawca. Czynność taka ma być tylko wskazana w treści pełnomocnictwa. Trudno zatem dopatrywać się tu jakichkolwiek ograniczeń co do sposobu określenia tej czynności. Co więcej, przyjęcie konieczności konkretyzacji takiej czynności w treści pełnomocnictwa spowodowałoby wykluczenie takiej możliwości w stosunku do pełnomocnictwa ogólnego i rodzajowego. Jak się wydaje, dla takiego wykluczenia nie ma podstaw²².

W doktrynie wyrażono pogląd, że wyłączenie możliwości upoważnienia organu do dokonania czynności prawnej „z samym sobą” wynika z niedopuszczalności działania organu na niekorzyść osoby prawnej²³.

---

²¹ Uchwała powołana w przypisie 2.

²² Tak np. też R.L. Kwaśnicki, *Zakaz czynności...*, s. 517.

²³ Tak E. Skowrońska, *Glosa do uchwały...*, s. 115.

Pogląd ten również należy uznać za dyskusyjny. W omawianej sytuacji nie chodzi bowiem o upoważnienie organu do dokonania czynności prawnej doprecyzowanej co do treści, a o upoważnienie do dokonania czynności prawnej z określonym kręgiem podmiotów (tj. z członkami tego organu). W tym zakresie mieszczą się, oczywiście, czynności prawne, które mogą kolidować z interesami osoby prawnej, ale kolizja ta jest co do zasady tylko jedną z możliwości. Gdyby organ dokonał czynności prawnej w sposób, do jakiego został upoważniony (tj. „sam ze sobą”), ale z jednoczesnym naruszeniem interesów osoby prawnej, osoba ta może być chroniona za pomocą innych instrumentów prawnych²⁴.

Należy zatem przyjąć, że zastosowanie przepisu art. 108 k.c. do tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego pozostaje bez wpływu na katalog dopuszczalnych odstępstw od określonego w tym przepisie zakazu.

Inaczej niż w przypadku pełnomocnictwa należy jednak oceniać skutki dokonania przez organ osoby prawnej czynności prawnej z naruszeniem przepisu art. 108 k.c. Jak była o tym mowa, co do pełnomocnictwa przyjmuje się, że czynność dokonana z naruszeniem omawianego zakazu stanowi czynność niezupełną (*negotium claudicans*), zatem przy odpowiednim zastosowaniu art. 103 k.c. możliwe jest jej potwierdzenie przez mocodawcę i – tym samym – jej konwalidacja. Argument o konwalidacji został też podniesiony w skardze kasacyjnej, jednak Sąd Najwyższy zasadnie uznał go za chybiony. Organ osoby prawnej funkcjonuje w obrocie według innych zasad niż pełnomocnik. Skoro bowiem działa on za osobę prawną, to w jego gestii mieściłaby się kompetencja do potwierdzenia wcześniejszej czynności. W efekcie ten sam organ, który dokonał czynności wadliwej, byłby uprawniony do jej potwierdzenia.

Rozwiązanie takie jest trudne do zaakceptowania, bo niweczyłoby podstawowy cel przyświecający zakazowi wynikającemu z art. 108 k.c., jakim jest eliminacja zagrożenia kolizją interesów podmiotu reprezentowanego i reprezentującego. Dlatego też należy przyjąć, że w przypadku tzw. przedstawicielstwa organizacyjnego osób prawnych czynności prawne, dokonane przez organ osoby prawnej z naruszeniem przepisu art. 108 k.c.,

---

²⁴Na przykład odpowiedzialność odszkodowawcza organu za szkodę wyrządzoną osobie prawnej.

są – z braku możliwości ich potwierdzenia – bezwzględnie nieważne²⁵. Analizowane orzeczenie SN należy zatem uznać za trafne także w zakresie określenia sankcji wadliwości czynności prawnej, naruszającej przepis art. 108 k.c.

Na marginesie należy zauważyć, że podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut konwalidacji spornych uchwał jest wątpliwy również z uwagi na wskazane przez skarżącego źródło tej konwalidacji. Jak słusznie bowiem zauważył Sąd Najwyższy, zatwierdzenie sprawozdań fundacji przez organ nadzoru nie może być uznane za potwierdzenie, o którym stanowi przepis art. 103 k.c. Przesądza o tym szereg okoliczności, w tym przede wszystkim fakt, że skarżący nie wykazał, że zatwierdzenie sprawozdań finansowych fundacji obejmowało złożone w jej imieniu oświadczenie woli potwierdzające sporne uchwały. Co więcej, wątpliwym wydaje się, aby skarżący w ogóle był w stanie to wykazać, gdyż do potwierdzenia czynności prawnych niezupełnych przez fundację zastosowanie znajdują zasady reprezentacji tej osoby prawnej. Tymczasem organ nadzoru, który zatwierdził sprawozdania fundacji, nie ma ogólnej kompetencji do składania oświadczeń woli w jej imieniu.

Marta Gordon-Trybus

---

²⁵ Por. orzeczenia powołane w przypisie 1 i 2; zob. też A. K i d y b a, *Zakaz dokonywania...*, s. 56-57. Autor postuluje ocenę skutków naruszenia art. 108 k.c. przez organ osoby prawnej *ad casum*, nie wykluczając możliwości potwierdzenia wadliwie dokonanej czynności prawnej.